

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-98-30/1-ES
Datum: 8. novembar 2010.
Original: engleski

PREDSJEDNIK MEĐUNARODNOG SUDA

Rješava: sudija Patrick Robinson, predsjedavajući
Sekretar: g. John Hocking
Odluka od: 8. novembar 2010.

TUŽILAC

protiv

ZORANA ŽIGIĆA

JAVNO

**ODLUKA PREDSJEDNIKA U VEZI S PRIJEVREMENIM PUŠTANJEM NA
SLOBODU ZORANA ŽIGIĆA**

Tužilaštvo:
g. Serge Brammertz

Branilac Zorana Žigića:
g. Slobodan Stojanović

Republika Austrija

1. Međunarodni sud za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) obaviješten je od strane Republike Austrije o tome da g. Zoran Žigić ispunjava uslove za prijevremeno puštanje na slobodu na osnovu Zakona o izvršavanju krivičnih sankcija i Krivičnog zakona Austrije.

A. Kontekst

2. Sekretarijat me je 7. septembra 2010. informisao o obavještenju Ambasade Austrije od 17. avgusta 2010., na osnovu člana 28 Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut), pravila 123 Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik), i paragrafa 1 Uputstva o postupku za rad prilikom rješavanja po molbama za pomilovanje, ublažavanje kazne i prijevremeno puštanje na slobodu osoba koje je osudio Međunarodni sud (dalje u tekstu: Uputstvo).¹ U obavještenju je navedeno da će g. Zoran Žigić od 16. oktobra 2010. ispuniti uslove za prijevremeno puštanje na slobodu na osnovu austrijskog zakona [*§46, paragraph 1 StGB (Strafgesetzbuch) i §152, paragraph 1, lit. 2 StVG*], nakon što izdrži polovinu svoje zatvorske kazne. Dalje se obavještava da je direktor Kazneno-popravnog zavoda Graz-Karlau 14. juna 2010. podnio Saveznom ministarstvu pravde Austrije zahtjev za uslovno puštanje g. Žigića na slobodu. Shodno paragrafu 3(b) Uputstva, Obavještenju su priloženi sljedeći izvještaji: (a) izvještaj o ponašanju g. Žigića, koji je 29. jula 2010. podnio Kazneno-popravni zavod Graz-Karlau; (b) mišljenje psihologa od 20. jula 2010.; (c) izvještaj psihijatra od 27. jula 2010.; (d) mišljenje ljekara od 21. jula 2010.; i (e) izvještaji o prekršajima od 20. oktobra 2007., 9. oktobra 2008., i 26. aprila 2010.²

3. Dana 27. septembra 2010., na osnovu paragrafa 3(c) Uputstva, Sekretarijat mi je dostavio izvještaj tužioca o saradnji g. Žigića s Tužilaštvom.³

4. Na osnovu paragrafa 4 i 5 Uputstva, svi gorenavedeni materijali su 30. septembra 2010. dostavljeni g. Žigiću, koji je dostavio svoj odgovor u dopisu od 19. oktobra 2010., u kom iznosi svoj stav o izvještaju tužioca.⁴

¹ IT/146/Rev.3, 16. septembar 2010.

² Memorandum zamjenika sekretara predsjedniku, 7. septembar 2010. (dopis Austrije Međunarodnom sudu, 17. avgust 2010.).

³ Memorandum zamjenika sekretara predsjedniku, 27. septembar 2010.

⁴ Memorandum zamjenika sekretara predsjedniku, 21. oktobar 2010. (dopis Zorana Žigića predsjedniku, 19. oktobar 2010.).

B. Postupak pred Međunarodnim sudom

5. Izmijenjena optužnica protiv g. Žigića, Miroslava Kvočke, Milojice Kosa, Dragoljuba Praća i Mlade Radića podignuta je 9. novembra 1998.⁵ Gospodin Žigić je 16. aprila 1998. uhapšen i doveden na Međunarodni sud, a prilikom svog prvog stupanja pred Sud 20. aprila 1998. izjasnio se da nije kriv ni po jednoj tački Optužnice. Optužnica protiv g. Žigića dodatno je dopunjena 26. oktobra 2000. optužbama za zločine počinjene u logorima Keraterm, Omarska i Trnopolje u opštini Prijedor, Bosna i Hercegovina.⁶

6. Suđenje u predmetu je održano i Pretresno vijeće je na kraju proglasilo g. Žigića krivim za zločine protiv čovječnosti i kršenja zakona ili običaja ratovanja po više tačaka.⁷ Pretresno vijeće je imalo u vidu izuzetnu težinu krivičnih djela koja je počinio g. Žigić i izreklo mu je kaznu zatvora u trajanju od dvadeset pet godina, u koju mu je na osnovu pravila 101(C) uračunato vrijeme koje je proveo u pritvoru od 16. aprila 1998.⁸

7. Gospodin Žigić se žalio na svoju osuđujuću presudu i kaznu. Žalbeno vijeće je djelimično usvojilo žalbu g. Žigića i poništilo osude koje su mu izrečene za ubistvo i mučenje u logoru Omarska, ali je potvrdilo preostale osude. Potvrđena je kazna koja mu je izrečena.⁹

8. Dana 8. juna 2006., g. Žigić prebačen iz Haaga u Kazneno-popravni zavod Graz-Karlau radi izdržavanja preostalog dijela svoje kazne.

C. Mjerodavno pravo

9. Shodno članu 28 Statuta, ako prema važećim pravnim propisima države u kojoj osuđenik izdržava kaznu zatvora on ima pravo na pomilovanje ili ublažavanje kazne, ta država mora o tome obavijestiti Međunarodni sud, a predsjednik, nakon što se posavjetuje sa sudijama, donosi odluku na temelju interesa pravde i opštih pravnih načela. Pravilo 123 Pravilnika odražava član 28, a pravilo 124 Pravilnika predviđa da, na osnovu tog obavještenja predsjednik, poslije savjetovanja sa članovima Kolegija i svim stalnim sudijama Vijeća koje je izreklo kaznu i koje

⁵ *Tužilac protiv Miroslava Kvočke i drugih*, predmet br. IT-98-30-I, Izmijenjena optužnica, 9. novembar 1998. Prvobitna optužnica protiv g. Žigića potvrđena je 21. jula 1995. pod brojem predmeta IT-95-8-PT.

⁶ *Tužilac protiv Miroslava Kvočke i drugih*, predmet br. IT-98-30-I, Izmijenjena optužnica, 26. oktobar 2000.

⁷ *Tužilac protiv Miroslava Kvočke i drugih*, predmet br. IT-98-30/I-T, Presuda, 2. novembar 2001. (dalje u tekstu: Prvostepena presuda u predmetu *Kvočka*), par. 764.

⁸ Prvostepena presuda u predmetu *Kvočka*, par. 748-750.

⁹ *Tužilac protiv Miroslava Kvočke i drugih*, predmet br. IT-98-30/I-A, Presuda, 28. februar 2005. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Kvočka*), par. 716, str. 243.

su još uvijek sudije Međunarodnog suda, odlučuje da li je primjereno osuđenog pomilovati ili mu ublažiti kaznu. Pravilo 125 Pravidnika predviđa da, prilikom tog utvrđivanja, predsjednik, između ostalog, uzima u obzir težinu krivičnog djela ili krivičnih djela za koje je zatvorenik osuđen, postupak prema zatvorenicima u sličnoj situaciji, uolikoj mjeri je zatvorenik pokazao da se rehabilitovao, kao i eventualnu značajnu saradnju zatvorenika s tužiocem.

10. Sporazum između Ujedinjenih nacija i Savezne vlade Austrije o sprovođenju kazni Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (dalje u tekstu: Sporazum o sprovođenju), od 23. jula 1999. predviđa u članu 3(1) da su, pri sprovođenju kazne koju je izrekao Međunarodni sud, nacionalni organi Austrije ograničeni trajanjem kazne, dok član 3(2) predviđa da se zatvorski uslovi regulišu zakonima Austrije, a podliježu nadzoru Međunarodnog suda. Članovi 8(1) i 8(2) Sporazuma o sprovođenju predviđaju da, ukoliko, u skladu sa primjenljivim nacionalnim zakonima zamoljene države, osuđeno lice ispunjava uslove za ranije puštanje na slobodu, pomilovanje ili ublažavanje kazne, Austrija o tome obavještava sekretara i da ona takođe obavještava sekretara o svim okolnostima vezanim za to ispunjavanje uslova. Član 8(3) predviđa da će, ako predsjednik Međunarodnog suda utvrdi, u konsultaciji sa sudijama Međunarodnog suda, da ranije puštanje na slobodu, pomilovanje ili ublažavanje kazne nije opravdano, Austrija postupiti u skladu s time. Član 9(3) predviđa da Austrija Nadležni organi zamoljene države okončavaju sprovođenje kazne čim ih sekretar obavijesti o eventualnoj odluci ili mjeri na osnovu koje se kazna više ne može sprovesti.

Članovi 46(1) i (2) Krivičnog zakona Austrije (*Strafgesetzbuch*) predviđa:

§ 46(1) Ako je zatvorenik izdržao polovinu kazne izrečene ili utvrđene pomilovanjem, ili polovinu dijela te kazne koja nije uslovno skraćena, koja ne smije biti duža od tri mjeseca, ostatak kazne može se uslovno skratiti, sa periodom probacije, ukoliko se može pretpostaviti da je, s obzirom na dejstvo mjera predviđenih u §§ 50 do 52, jednako vjerovatno da će zatvorenik počiniti krivična djela kao u slučaju da mora izdržati ostatak svoje kazne.

§ 46 (2) Ako je zatvorenik izdržao polovinu svoje kazne, ali još ne i dvije trećine, on ne može biti uslovno pušten na slobodu, bez obzira na to što je ispunio uslove utvrđene u par. 1, ukoliko je, s obzirom na težinu krivičnog djela koje je počinio, izdržavanje kazne do kraja iznimno neophodno radi sprečavanja drugih osoba da čine krivična djela.

D. Diskusija

11. Prilikom donošenja odluke o tome da li je primjereno odobriti prijevremeno puštanje na slobodu posavjetovao sam se sa sudijama Kolegija i stalnim sudijama vijeća koja su izrekla presude, a koja su još sudije Međunarodnog suda.

1. Postupanje prema zatvorenicima u sličnim situacijama

12. Kada je riječ o vremenu koje je g. Žigić proveo u zatvoru, Austrija je obavijestila Sekretarijat da on od 16. oktobra 2010. ispunjava uslove za uslovno puštanje na slobodu na osnovu zakona Austrije, pošto je izdržao jednu trećinu svoje zatvorske kazne. Međutim, u praksi Međunarodnog suda se smatra da osuđene osobe ispunjavaju uslove za prijevremeno puštanje na slobodu nakon što su izdržale dvije trećine svojih kazni.¹⁰ Na osnovu pravila 125 Pravilnika, koje propisuje moju obavezu da uzmem u obzir postupanje prema zatvorenicima u sličnim situacijama, vrijeme koje je g. Žigić izdržao za svoja krivična djela ne govori u prilog njegovom prijevremenom puštanju na slobodu.

13. Napominjem da će g. Žigić izdržati dvije trećine svoje kazne približno 16. decembra 2014.

2. Težina krivičnih djela

14. Pravilo 125 Pravilnika propisuje moju obavezu da uzmem u obzir težinu počinjenih krivičnih djela. Gospodin Žigić je na kraju proglašen krivim za progone na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi, zločin protiv čovječnosti (tačka 1); ubistvo, kršenje zakona ili običaja ratovanja (tačka 7); i mučenje, kršenje zakona ili običaja ratovanja (tačka 12) u logoru

¹⁰ V. npr. *Tužilac protiv Haradina Bale*, predmet br. IT-03-66-ES, Odluka po zahtjevu Haradina Bale za skraćanje kazne, 15. oktobar 2010., par. 14; Odluka predsjednika u vezi s prijevremenim puštanjem na slobodu Momčila Krajišnika, 26. juli 2010., par. 14; Odluka predsjednika u vezi s prijevremenim puštanjem na slobodu Milana Gvere, 28. juni 2010., par. 8; *Tužilac protiv Duška Sikirice*, predmet br. IT-95-8-ES, *Tužilac protiv Duška Sikirice*, predmet br. IT-95-8-ES, Odluka predsjednika Suda o prijevremenom puštanju na slobodu Duška Sikirice, 21. juni 2010., par. 13; *Tužilac protiv Dragana Zelenovića*, predmet br. IT-96-23/2-ES, Odluka predsjednika po molbi za pomilovanje ili ublažavanje kazne Dragana Zelenovića, 10. juni 2010., par. 13; *Tužilac protiv Darija Kordića*, predmet br. IT-95-14/2-ES, Odluka predsjednika po molbi za pomilovanje ili ublažavanje kazne Darija Kordića, 13. maj 2010., par. 13; *Tužilac protiv Mlade Radića*, predmet br. IT-98-30/1-ES, Odluka predsjednika Suda po molbi Mlade Radića za pomilovanje ili ublažavanje kazne, 23. april 2010., par. 12-13; *Tužilac protiv Mitra Vasiljevića*, predmet br. IT-98-32-ES, Javna redigovana verzija Odluke predsjednika po molbi za pomilovanje ili ublažavanje kazne za Mitra Vasiljevića, 12. mart 2010., par. 14; *Tužilac protiv Dragana Jokića*, predmet br. IT-02-60-ES i IT-05-88-R.77.1-ES, Javna verzija odluke predsjednika po molbi za pomilovanje ili ublažavanje kazne Draganu Jokiću od 8. decembra 2009., 13. januar 2010., par. 14; *Tužilac protiv*

Keraterm. Gospodin Žigić je proglašen krivim za okrutno postupanje, kršenje zakona ili običaja ratovanja (tačka 13) u logoru Trnopolje. Odbijajući Žigićevu žalbu na izrečenu kaznu i potvrđujući kaznu zatvora u trajanju od dvadeset pet godina koju je izreklo Pretresno vijeće, Žalbeno vijeće je naglasilo "ozbiljnost i težinu krivičnih djela koja je počinio Žigić". Žalbeno vijeće je napomenulo:

da je, od svih žalilaca, upravo Žigić fizički izvršio najveći broj krivičnih djela. Žalbeno vijeće primjećuje nadalje da Žigić, s izuzetkom manje važnog položaja u logoru Keraterm, nije imao nikakvih službenih funkcija u logorima, nego je u logore ulazio isključivo zato da bi zlostavljao zatočenike. Žalbeno vijeće osobito želi naglasiti ozbiljnost i težinu krivičnih djela koja je počinio Žigić i stoga potvrđuje kaznu koju je izreklo Pretresno vijeće.¹¹

15. Na osnovu gorenavedenog, mišljenja sam da su krivična djela koja je počinio g. Žigić izuzetno teška i da je to faktor koji preteže protiv njegovog prijevremenog puštanja na slobodu.

3. U kolikoj mjeri je zatvorenik pokazao da se rehabilitovao

16. Pravilo 125 Pravilnika predviđa obavezu predsjednika da uzme u obzir u kolikoj mjeri je zatvorenik pokazao da se rehabilitovao. Paragraf 3(b) Uputstva predviđa da Sekretarijat zatraži izvještaje i primjedbe od odgovarajućih vlasti države u kojoj se izdržava kazna o vladanju osuđene osobe tokom izdržavanja zatvorske kazne.

17. U relevantnim izvještajima navodi se da je vladanje g. Žigića bilo "dobro ... tokom najvećeg dijela perioda provedenog u zatvoru"¹² i "najvećim dijelom dobro", uz "manje prekršaje". Navodi se da je on "smiren i prilagođen"¹³ i da je radio u odjelu za uvezivanje knjiga gdje je njegov učinak ocijenjen kao "dobar", a njegovo vladanje kao "mirno i primjereno".¹⁴ Kako se navodi u zatvorskom izvještaju, g. Žigić je počinio tri manja prekršaja u avgustu 2007., septembru 2008. i aprilu 2010., koji su svi bili vezani za neovlašteno

Biljane Plavšić, predmet br. IT-00-39 i 40/1-ES, Odluka predsjednika Suda po molbi za pomilovanje gđe Plavšić ili ublažavanje njene kazne, 14. septembar 2009., par. 10.

¹¹ Drugostepena presuda u predmetu *Kvočka*, par. 716.

¹² Memorandum zamjenika sekretara predsjedniku, 7. septembar 2010. (Dopis Austrije Međunarodnom sudu, 17. avgust 2010.).

¹³ Memorandum zamjenika sekretara predsjedniku, 7. septembar 2010. (Izvještaj Saveznog ministarstva pravde, 12. avgust 2010., str. 1).

¹⁴ Memorandum zamjenika sekretara predsjedniku, 7. septembar 2010. (Dopis Austrije Međunarodnom sudu, 17. avgust 2010.).

posjedovanje predmeta i za koje su mu izrečeni novčana kazna od 25 eura i ukori.¹⁵ Iako imam primjedbe u vezi s očigledno ustaljenim obrascem lakših prekršaja koje je g. Žigić počinio tokom boravka u pritvoru, njegovo vladanje je inače bilo dobro, a zatvorska uprava "izričito podržava" uslovno puštanje na slobodu g. Žigića.¹⁶

18. Paragraf 3(b) Uputstva predviđa podnošenje izvještaja države u kojoj se sprovodi kazna o duševnom stanju osuđene osobe tokom izdržavanja zatvorske kazne, a paragraf 8 Uputstva predviđa da predsjednik može uzeti u obzir i sve druge informacije koje smatra relevantnim da dopune kriterijume precizirane u pravilu 125. U izvještaju psihologa stoji da se "tokom dosadašnjeg boravka g. Žigića u zatvoru nije mogla utvrditi nikakva klinički relevantna abnormalnost" i da "[n]ema nikakvih naznaka o postojanju nekog psihičkog poremećaja". U izvještaju se navodi da "[n]e može biti isključena mogućnost zatvorske neuroze ili psihotičnog poremećaja" i da vladanje g. Žigića "potkrepljuje utisak o psihičkoj stabilnosti". Međutim, u izvještaju se iznosi kvalifikacija da to mišljenje "ne može pružiti sveobuhvatnu procjenu forenzičkog i prognostičkog rizika u vezi s mogućim uslovnim puštanjem na slobodu".¹⁷ U izvještaju psihijatra se navodi da g. Žigić nije kontaktirao psihijatrijsku službu niti je tamo bio upućen.¹⁸ Na osnovu činjenice da g. Žigić po svemu sudeći ne pati ni od kakvih psihičkih teškoća, smatram da njegovo duševno stanje nije faktor koji utiče na moju odluku u vezi s njegovim prijevremenim puštanjem na slobodu.

19. Uprkos ustaljenom obrascu lakših prekršaja koje je počinio g. Žigić tokom boravka u zatvoru, njegovo dobro vladanje i radni učinak tokom izdržavanja kazne predstavljaju određeni – istina veoma ograničen – dokaz o tome u kolikoj mjeri je pokazao da se rehabilitovao.

4. Saradnja s tužiocem

20. Pravilo 125 Pravilnika predviđa da predsjednik uzima u obzir eventualnu značajnu saradnju zatvorenika s tužiocem MKSJ-a. Paragraf 3(c) Uputstva predviđa obavezu sekretara da zatraži od tužioca da pripremi detaljan izvještaj o eventualnoj saradnji osuđene osobe sa Tužilaštvom i značaju te saradnje.

¹⁵ Kazneno-popravni zavod Graz-Karlau bilježi dva manja prestupa. V. Memorandum zamjenika sekretara predsjedniku, 7. septembar 2010. (Uputstvo za uslovno puštanje na slobodu zatvorenika, 14. juni 2010., str. 1).

¹⁶ Memorandum zamjenika sekretara predsjedniku, 7. septembar 2010. (Izvještaj Saveznog Ministarstva pravde, 12. avgust 2010., par. 1).

¹⁷ Memorandum zamjenika sekretara predsjedniku, 7. septembar 2010. (Mišljenje psihološke službe JA/Kazneno-popravni zavod/Graz-Karlau, 20. juli 2010.).

¹⁸ Memorandum zamjenika sekretara predsjedniku, 7. septembar 2010. (Izvještaj psihijatra, 27. juli 2010.).

21. Kako se navodi u izvještaju tužioca, g. Žigić nije saradivao s Tužilaštvom tokom svog suđenja i žalbenog postupka niti je saradivao u bilo kom trenutku tokom izdržavanja kazne.¹⁹ Gospodin Žigić tvrdi da tužilac nije nikada zatražio njegovu saradnju i da je on nudio da saraduje s tužiocem, ali da su njegove ponude odbačene.²⁰ U tim okolnostima, smatram da je faktor saradnje s tužiocem neutralan.

5. Zaključak

22. Uzimajući sve gorenavedeno u obzir i budući da sam razmotrio sve faktore predviđene u pravilu 125 Pravilnika, smatram da, iako je g. Žigić pokazao određene – istina veoma ograničene – dokaze o rehabilitaciji, i dalje ostaju značajni faktori koji pretežu protiv njegovog prijevremenog puštanja na slobodu: težina krivičnih djela koja je počinio g. Žigić je izuzetna i ja ne smatram da vrijeme koje je g. Žigić proveo u zatvoru govori u prilog njegovom puštanju na slobodu. Stoga sam mišljenja da g. Žigiću ne treba odobriti prijevremeno puštanje na slobodu.

23. Napominjem da moje kolege jednoglasno dijele moje mišljenje da g. Žigiću treba uskratiti prijevremeno puštanje na slobodu.

E. Dispozitiv

24. Iz gorenavedenih razloga i na osnovu člana 28 Statuta, pravila 124 i 125 Pravilnika, paragrafa 8 Uputstva i člana 8 Sporazuma o sprovođenju, ovim se Zoranu Žigiću **USKRAĆUJE** prijevremeno puštanje na slobodu.

25. Sekretar se ovim **UPUĆUJE** da što je ranije moguće obavijesti austrijske vlasti o ovoj Odluci, kako je propisano u paragrafu 11 Uputstva.

¹⁹ Memorandum zamjenika sekretara predsjedniku, 27. septembar 2010. (Memorandum Tužilaštva zamjeniku sekretara, 23. septembar 2010., par. 2).

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

/potpis na originalu/
sudija Patrick Robinson,
predsjednik

Dana 8. novembar 2010.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]

²⁰ Memorandum zamjenika sekretara predsjedniku, 21. oktobar 2010. (Dopis Zorana Žigića predsjedniku, 19. oktobar 2010., par. 4).